

- Розбудова не декларативної, а справжньої демократичної, правової, соціальної держави, з ефективно та конструктивно діючим парламентом, професійним урядом, насправді, незалежними судовими органами – з чітким розподілом функціонування гілок влади. Укріплення верховенства права й верховенства закону.

- Посилення ролі громадянського суспільства, його можливостей впливати на державні органи, посадових осіб та держави в цілому.

- Зростання політичної свідомості та політичної культури суспільства й особистості, як необхідної складової у формуванні високоосвіченої, морально-стійкої, з патріотичною громадянською позицією, політичної та інших еліт.

- Забезпечення необхідних умов для вільного розвитку української (як титульної) нації, а також усіх народностей проживаючих в Україні, формування й зростання національної свідомості та національної культури.

- Подальше вдосконалення діяльності засобів масової інформації, зміцнення їх ролі врегулюванні політичних відносин, управлінні суспільством на засадах реальних свобод.

- Можливості своєчасного самооновлення політичної системи України.

Література

1. Андреев С.С. Политические системы и политическая организация. / С.С. Андреев. // Социально-политический журнал.- 1992.-№1.
2. Бойко В.Ф. Коментар до Конституції України. / В.Ф. Бойко. – К.:ІЗВРУ, 1998.
3. Методичні рекомендації. / С.В. Бобровник, С.Я. Лисенков, О.М. Молякко, В.М. Стретович, А.П. Тимченко, І.Б. Усенко, В.А. Чехович – К., 1993.
4. Політико-правові системи світу. Навчальний посібник. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар – К. Видавництво «Знання», 2006 р.
5. Кравчук М.В. Правознавство. Навчальний посібник. / М.В. Кравчук. – К.: Видавництво «Карт-бланш», 2003р..
6. Сікора І. Проблеми легітимності політичної системи і державності в перехідних суспільствах. / І. Сікора. // Політологічні читання. – 1992. – №1

УДК 34:316.42(477)(043.2)

Череватюк В.Б.,
к.і.н., доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНИ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Останнім часом все частіше задумуємось над проблемою власної національної ідентичності. Для сучасного українця це питання є надзвичайно важливим і потребує ґрунтовного аналізу та усвідомлення. Особливо ця тема актуалізується у контексті глобалізації, яка прагне переламати національну ідентичність, розчинити її в процесах економізації, демократизації, інформатизації,

культурної стандартизації. Важливим у цьому аспекті є визначення правової ідентичності, що має вагу, з точки зору з'ясування стратегічних цілей і завдань держави на найближчу перспективу, а також формування національної правової системи та правової культури. Україна, як і багато інших держав, перебуває сьогодні на роздоріжжі: чи визнавати в повній мірі цінності західноєвропейського лібералізму в якості універсальної політико-правової технології і вибудувати свою правову систему, залишаючи поза увагою свою більш ніж тисячолітню культуру, чи на ґрунті узагальнення свого історичного та культурного розвитку, прийняти виклик сучасності, у вигляді глобалізації, і запропонувати світові самотютю модель. Хоча це виглядає сьогодні швидше фантастично, ніж реалістично, так як зараз немає держав, які могли б з успіхом розвиватися без єдиного правового простору, а процеси які в них проходять напрямку пов'язані з глобальними процесами. Наша держава також не є винятком з цього правила тому, що різнобічні процеси глобалізації забезпечують, як оновлення правових уявлень про впорядкування політичних, соціально-культурних та інших відносин, так і сприяють взаємодії та зближенню національних правових систем Західної Європи та України.

Слід зазначити, що в правовому контексті глобалізація представлена європейською та північноамериканською традицією і для більшості держав найбільш прийнятною є гармонізація законодавства, як процесу цілеспрямованого зближення та узгодження нормативно-правових приписів, з метою досягнення несперечливості законодавства, усунення юридичних колізій, дотримання міжнародних, європейських та національних прав, стандартів. У сучасних умовах глобалізація є важливим способом правової інтеграції, одним з юридичних механізмів досягнення спільної мети різних міждержавних об'єднань та інтеграції світового співтовариства у цілому. А ось сліпе запозичення норм, в кінцевому результаті, приводить до нівелювання особливостей менталітету і, як наслідок, відсутності поваги до закону, проблем з його сприйняттям та виконанням. Окрім цього особливістю України є відсутність визначеного напрямку входження в глобальний простір. Тому першочерговим, і надалі для нас, залишається питання зовнішньополітичної ідентичності, а також завершення формування єдиної для всієї України громадянської ідентичності.

В історичному вимірі права ідентичність українців завжди перебувала під загрозою зовнішнього втручання. Перебування українських земель під владою іноземних держав накладало свій відбиток на формування правової системи та правової культури. Століттями українцям нав'язували чужі закони та правила поведінки. Разом з тим, історія вітчизняного права налічує чимало пам'яток створених українцями, в основу яких покладені звичаєві норми. Серед них можна виділити такі як «Руська правда», Литовські статuti, Конституція Пилипа Орлика, «Права за якими судиться малоросійський народ» та ін. Поза всяким сумнівом, їх значення для визначення української правової ідентичності неоцінене. Вони акумулюють в собі кращі здобутки тогочасного права. Правовий досвід, що сформувався в той час слугує необхідним компонентом для формування етноправового стереотипу поведінки, який в свою чергу визнає неповторність та унікальність українського народу, його сучасну правову ідентичність.

На правову ідентичність найбільше впливає реальний правопорядок, що існує в народному житті, тобто звичаєві норми поведінки, завдяки яким формується етноправний тип поведінки, який визначає суть правової системи і визначає її подальший розвиток [1, с. 71].

Витоки правової ідентичності українського народу слід шукати вже в «Руській правді». Ця права пам'ятка є свідченням наявності особливих ознак руського права, таких як демократичність, розумність, справедливість, чуйність, соціальна і гендерна рівність. А ось дія на українських землях таких візантійських джерел, як Кормча книга, Номоканон, Прохірон підтверджує, що і тоді українське право піддавалося серйозним зовнішнім впливам. У литовсько-польську добу зберігається дух правової традиції Київської Русі. Литовські статuti стали результатом використання творчої переробки місцевого звичаєвого права, литовського, німецького, польського права, певну роль відіграли і принципи та ідеї римського права. При цьому продовжується зберігатись українська права ідентичність. У наступні періоди розвитку українського права, можна з впевненістю констатувати факт значимості правового звичаю, як соціального регулятора суспільних відносин. Так відомий дослідник звичаєвого права П. Чубинський вважав, що в українців повага до закону набагато більша, коли цей закон виходить з народного звичаю [2, с. 4].

Таким чином, ідентичність українського права в історичному аспекті можна звести до системи особливих самобутніх ознак, які проявляються на ментальному рівні у вигляді звичаєво-правових норм, системи цінностей, що направлені на забезпечення незалежності.

Література

1. Лобода Ю.П. Значення правового досвіду литовської доби для формування правової традиції українського народу / Ю.П.Лобода // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2009. – №1. – Том 22. – С.70-78.
2. Матеріали до критики до критики буржуазних концепцій звичаєвого права України//ІР НБВ.-Ф. Х.-Спр 1227-Арк.4.

УДК378.4-027.511

Швець Д.Є.

к.с.н., доцент,

Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя, Україна

ДЕРЖАВА І УНІВЕРСИТЕТ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Швидка трансформація сучасного світу, зміна ролі знань і формування знанневого суспільства, системний вплив глобалізаційних явищ ставить проблему взаємозалежності університету і держави на рівень найбільш гострих питань порядку денного. Адже формування національної освітньої політики, моделі фінансування ВНЗ у майбутньому, знаходження додаткових ресурсів